Беш йилликнинг зарбдор одимлари

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

23 ИЮЛЬ 1970 й. 5-йил чиқиши. ПАЙШАНБА № 172 (1540). БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Шаҳримиздаги геология ускуналари ремонт-механика заводи ишчилари КПСС XXIV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар.

СУРАТДА: корхонанинг 2-цехида ўн беш йилдан буён баракали меҳнат қилаётган зарбдор токарь коммунист Маҳмуд Содиқов. Шу кунларда у смена топшириқларини бир ярим баравар адо этмоқда.

М. Нуриддинов ва И Шонноғомов фотоси.

Коммунист Болтабой Йўлдошев шаҳардаги 5-троллейбус маршрутининг зарбдор ҳайдовчиси. Ўн уч йилдан буён шаҳар пассажир транспортида намунали меҳнат қилиб, кўпгина ёшларга ўрнак бўлаётган бу транспортчи яқинда «Шавкатли меҳнати учун» юбилей медали билан мукофотланди.

М. Нуриддинов фотоси.

МЕВА ВА САБЗАВОТ КАРВОНЛАРИ

Қишлоқ — шаҳарга

Бугун шаҳримизнинг Олой бозорига колхоз ва совхозлардан 13 тонна картошка, 6 тонна қарам, 7 тонна пиёз, 5 тоннадан ортиқ сабзи, 9,5 тонна бодринг, 20 тонна помидор, 10,5 тонна олма, 57 тонна қовун-тарвуз туширилди. Бу маҳсулотлар Ўрта Чирчиқ районининг «Полярная Звезда», Бўстонлиқ районининг «Қизил ту», Оққўрғон районининг «Ленинобод», Оржоникидзе районининг Киров номли колхозларидан ҳамда Чиноз ва Юқори Чирчиқ районларининг бир қатор илғор хўжаликларидан келтирилди.

— Мева ва сабзавот карвонлари шу кунларда бозорга тўхтовсиз келиб турибди,— деди бозор директори Р. Ёқубжонов.—Бу маҳсулотларни ўз вақтида харидорларга етказиш, меваларнинг бузилиб қолишига йўл қўймаслик учун бор имкониятлардан фойдаланяпмиз. Яқинда, бозорда очилган ўз-ўзига хизмат кўрсатиш мева ва сабзавот магазини доим харидорлар билан гавжум. Магазиндан мева ва сабзавотнинг барча турларини, қўй ва мол гўштларини харид қилиш мумкин. Магазин яқинидаги майдонни текислаб, мева бозорига айлантирдик. Бу ерда мева тўппа-тўғри машиналарда сотилади. Натижада маҳсулот сифати бузилмайди, сотиш процесси тез ва осон бўлади.

НАФИС ИДИШЛАР

Биллур идишлар Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларидан келтирилмай, балки Тошкентнинг ўзида ишлаб чиқариладиган бўлди.

Хонадон ва дастурхонларнинг безаги бўлган бу нафис буюмлар шаҳримиздаги шиша идишлар заводида ўзлаштирилади.

Бунинг учун, корхонада биринчи навбатда реконструкция ишлари амалга оширилади. Ҳозир қурилиш ишларини бошлаш учун тайёргарлик олиб борилмоқда.

Ишлаб чиқилган лойиҳа бўйича корхонада янги корпуслар қад кўтариб, кўплаб замонавий техника жиҳозлари ўрнатилади.

ЎҚУВ ЙИЛИ ТАРАДДУДИ

Шу кунларда шаҳар мактабларида янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари пухта олиб борилмоқда.

Шаҳар халқ маорифи бўлимида мухбиримизга билдиришларича, пойтахтдаги мавжуд 236 та ўрта мактаб биносидан 160 таси ремонтдан чиқарилди. Қолган мактабларда ҳам ремонт ишлари тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Ремонт ишлари мактабларнинг педагогика коллективлари, ўқувчилари, район ремонт қурилиш бошқармаларининг кучи билан бажарилмоқда.

Мактабларни янги ўқув йилига тахт қилиш Октябрь, Куйбишев, Киров, Ленин районларида яхши боряпти.

Халқ маорифи бўлими барча мактабларнинг китоб фонди учун 100 минг сўм пул ажратди. Бу пулга сотиб олинган дарсликлар бошланғич синф ўқувчиларига бепул тарқатилади.

Янги ютуқлар сари

«Средазэнергоцветмет» ишлаб чиқариш техника корхонасига куни кеча ажойиб хушхабар келди. Бу хушхабарда коллектив аъзоларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида фахрли учинчи ўринни эгаллаганликлари айтиладди. СССР рангли металлургия министри ўртоқ П. Ломако ва металлургия саноати ходимлари касаба союзлари Марказий Комитетининг раиси ўртоқ И. Костюков тошкентлик ишчиларни меҳнатда эришган ажойиб зафарлари билан қизғин муборакбод этиб, уларга Ватанимиз бахт-саодати йўлидаги хизматларида улкан муваффақиятлар тилаганлар.

Ишлаб чиқаришда қўлга киритилган зафарлардан илҳомланган корхона ишчилари партиянинг навбатдаги XXIV съездини муносиб меҳнат армуғонлари билан кутиб олишга аҳд қилишди. Ҳозирги кунда корхона коллективи илгари зиммага олган социалистик мажбуриятларини қайтадан қараб чиқмоқда. Шунингдек, ишчи мажлислари ўтказишга ҳам тайёргарлик кўриляпти. Олдиндан қилинган ҳисоб-китоб ишлари бу ерда беш йиллик топшириқни муддатидан илгари — 7 ноябргача бажариш, 1970 йил планини эса 24 декабргача адо этиш имкониятларини кўрсатиб турибди.

Корхонада ҳамманинг диққат-эътибори бир нарсага, у ҳам бўлса— ҳар бир ишчининг ишлаб чиқариш юбилей йили топшириғини 8—10 декабргача адо этиш, фан ва техниканинг илғор ютуқларидан оқилона фойдаланиш, ишчи дастгоҳларидан ва ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланишга қаратилгандир.

Яқинда коллектив аъзолари янги маркали аппаратларнинг тажриба намуналарини ишлаб чиқарди. Янги ишлаб чиқарилётган приборлар ҳазина изловчилар ҳамда олов билан юзма-юз ишлайдиган ишчиларга жуда қўл келади.

ПОЛЯК СТУДЕНТЛАРИ ПРАКТИКАСИ

Яқинда, шаҳримизга бир группа поляк студент ёшлари меҳмон бўлиб келишди. Асосан, техника олий ўқув юртларида ўқийдиган ёшлар бир ой давомида республикамизнинг илғор корхоналарида ишлаб чиқариш практикасини ўтказадилар. Жумладан, улар Тошкент ГРЭСида, Самарқанд ва Бухородаги бир қатор корхоналарда амалий иш олиб боришади. Шу билан бирга меҳмонлар республика техника олий ўқув юртлари студентлари билан учрашув кечалари ўтказадилар, Ўзбекистоннинг қадимий обидалари билан танишадилар, ҳаваскорлик концертлари қўйиб берадилар.

ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР УЧУН

Яқинда Тошкент темир йўли вокзали ёнидаги Ўрта Осиё темир йўлчилари шифохонаси ёнида яна тўрт қаватли янги бино қуриб фойдаланишга топширилди. Темир йўлчилар шифохонасининг янги корпуси 240 беморга мўлжалланган. Замонавий аппарат ва асбоб-ускуналар билан жиҳозланган бу янги корпусга физиотерапия, ўпка, юрак, ошқозон ва бошқа касалликларни даволаш бўлимлари жойлашди.

Шунингдек, Тошкент юк саройи ёнгинасида темир йўлчилар учун янги турар-жой массиви қуриляпти. Шу кунларда бу ерда қурилиш ишлари жадал суръатлар билан олиб боряпти.

Бугун иккита бинонинг тўртинчи қаватига ғишт терила бошланди. Шу йилнинг ўзида кўплаб темир-йўлчилар оилалари уй тўйлари ўтказадилар.

● Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

ШАҲРИМИЗ ЯНАДА КЎРКАМ БЎЛАДИ

Шу кунларда шаҳар ободонлаштириш бошқармаси қилаётган ишлар ҳақида бошқарма бошлиғи **Ш. И. Исломов** редакциямизга қуйидагиларни хабар қилди:

— Ҳозирги пайтда, кейинги бир неча йил ичида қад кўтарган кварталларни кўкаламзорлаштириш, транспорт талабига жавоб бермай қолган кўчаларни кенгайтириш бизнинг диққат марказимизда турибди. Шу мақсадда, «Марказ-4», ва «Марказ-5» кварталларида суғориш водопроводлари қуриляпти. Яқин орада бу жойлардаги гулзорлар ва дарахтлар сув билан таъминланади. Илгари улар истеъмол қилинадиган сув билан суғорилар, бу ҳам қийин, ҳамда сув танқислигига олиб келарди.

Пушкин кўчаси транспорт ҳаракатига торлик қилиб қолгани ҳаммага аён. Шунинг учун, кўчани реконструкция қилиш ишлари жадал суръатлар билан олиб боriляпти. Кўча кенгайтиряпти, ўнқир-чўнқир жойлар текисланяпти. Шу кўчадаги Салор анҳори устидаги кўприкни қайта қуриш ишлари ҳам давом эттириляпти. Ҳозир кўприкнинг ярми қуриб бўлинди, ундан трамвай қатнай бошлади. Кўприксозлар қолган ишни қисқа муддатда тугаллаш учун ҳаракат қиляптилар.

Экскаватор заводининг машинасозлари халқ хўжалиги буюртмаларини адо этмоқдалар.

СУРАТДА: шу корхона 1-механика цехининг зарбдор ишчиларидан мастер Раит Муслимов (чапда) ва токарь Риф Шамгуновлар меҳнат жараёнида.

МАШИНАСОЗЛАРГА

«Ўзбексельмаш» заводи маъмурияти йил бошида 60 оилага мўлжалланган бинони ишчиларга тортиқ қилган эди.

Бугун Жаҳон Обидова кўчасида 31-қурилиш бошқармасининг сайқалчилари яна бир бинони қўлдан чиқардилар. Бу тўрт қаватли бинода 64 оила ҳовли тўйини ўтказади. Бино атрофлари ободонлаштирилмоқда.

Тонгги газеталарда

◆ «Беш йиллик одимлари» сарлавҳаси остида СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1970 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида СССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти берилган.

«Мамлакатимиз меҳнаткашлари, — дейилади ахборотда,— В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва саккизинчи беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун мусобақалашиб, беш йилликнинг якунловчи йили биринчи ярмида экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда янги муваффақиятга эришдилар».

◆ Таълим-тарбия соҳасидаги узоқ йиллик педагогик ва жамоат фаолияти учун Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг доценти, қишлоқ хўжалиги машиналари кафедрасининг мудири Владимир Иванович Лазуновга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилди.

ЯНГИОБОДДА ЖАМОАТ МАРКАЗИ

Янгиобод массивида аҳолига яна бир катта қулайлик яратилди.

Бу ерда қад кўтарган жамоат маркази фойдаланишга топширилди. Икки қаватли кўркам бино чиндан ҳам шу массив аҳолисининг узоғини яқин қилади.

Олти минг кишига хизмат қилувчи жамоат марказини 3-қурилиш тресті бунёд қилди. Унда озиқ-овқат, саноат, хўжалик моллари билан савдо қилинади. Бу ерда маиший хизмат кўрсатиш устахоналари ва ошхона ҳам ишлайди.

Янги марказ яқин орада ўз эшикларини очади.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

«МИНСК—22» МАШИНАЛАРИ

Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси йўллардаги поездлар ҳаракатини бошқаришда фан ютуқларига мурожаат қилмоқда.

Бошқармада составларни назорат қилиш учун ҳисоблаш маркази ташкил қилинди.

«Дорпроект» лойиҳа институтида ана шу ҳисоблаш марказининг ҳужжатлари ишлаб чиқилди.

Ҳисоблаш марказида «Минск-22» маркали машиналардан 12 та ўрнатилмоқда. Улар ёрдамида Тошкент—Ховос линиясидаги ҳаракат ўрганилади.

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

«Ўзбекфильм» киностудиясида яна бир янги бадиий фильмни суратга олиш ишлари ниҳоясига етди.

СССР халқ артисти, кинорежиссёр Комил Ёрматов раҳбарлигида яратилган бу асар «Қора консулнинг ҳалокати» деб аталади.

Бадиий фильм Ўрта Осиёда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва уни мустаҳкамлаш учун курашда мардлик кўрсатган ажойиб кишилар ҳақида ҳикоя қилади. Фильм шу йилнинг охирларида экранларга чиқарилади.

*Тунги посбонлар шаҳар кезади

РАЙОН АКТИВИСТЛАРИ

Халқ дружиналари текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка қарши курашиш билан бирга жамоат тартибининг бузилиш ҳолларининг олдини олиш учун катта тарбиявий ишларни ҳам олиб боришлари лозим. Агарда улар профилактика ишларини активроқ олиб борсалар натижа куттириб қўймайди. Тошкент шаҳар Киров районининг дружиначилари тажрибаси буни тўла исботламоқда.

Улар милиция бўлими ёки дружина штабига маст ҳолда келтирилган кишиларнинг рўйхатини олиб, улар билан учрашдилар, улар ўртасида тарбиявий ишлар олиб борадилар. Мисол учун Борис Амирович Пертая раҳбарлик қилаётган «Узбексельмаш» заводининг кўнгилли халқ дружиначиларини олайлик. Бу ерда навбатчилик тартибли ўрнатилган. Корхона дружиначилари ўз микрорайонлари бўйича мунтазам тунги посбонликка чиқишади. Бундан ташқари заводнинг 300 га яқин активистлари бир ойда икки марта район бўйлаб навбатчилик қилади.

Район партия комитетининг инструктори Таисия Васильевна Агафонова бу корхонанинг дружинасини энг яхши дружиналардан бири деб ҳисоблайди. Агафонова ичкиликбозлик, безорилик ва текинхўрликка қарши актив кураш олиб бораётган экскаватор ремонти заводи, «Главташкентстрой» бошқармаси ва бошқа корхоналар активистлари номига ҳам илиқ сўзларни айтди.

Кеча районда ремонт-қурилиш бошқармаси, «Узкоопстроймонтаж» трестининг қурилиш монтаж бошқармаси активистлари тунги посбонлик вазифасини ўтадилар. Ажойиб натижа: жамоат тартиби бирор марта ҳам бузилгани йўқ. Уларга тартиб сақлашда «Шарқ» фирмаси, ремонт-подшипник заводи ва ўрта техника таълими билим юртларининг кўнгиллилари ёрдам беришди.

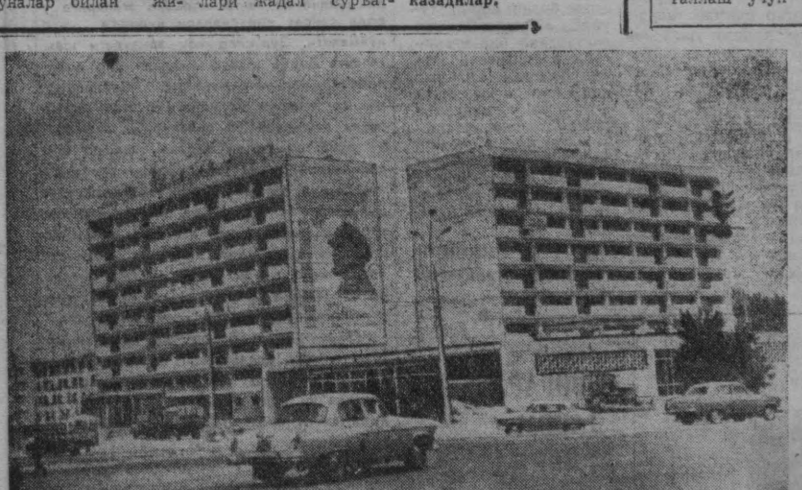

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.

СУРАТДА: шаҳримиздаги Энгельс кўчасининг кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

● Шаҳримиз янгилиги

Ёзги кинотеатр

Шаҳар кинолаштириш бошқармаси меҳнаткашларнинг талаб ва истакларини эътиборга олиб, Янгиобод массивида янги ёзлик кинотеатрни ишга туширишга ҳозирлик кўряпти.

400 ўринли залда фильмлар намойиш қилиш билан бирга, турли хил кечалар ўтказиш мумкин. Шу кунларда, ёзлик кинотеатрда аппаратлар ўрнатиб бўлинди. Барча техника жиҳозларини созлаш ишлари олиб борилмоқда.

Янги ёзлик кинотеатр келгуси ойда ишга туширилади.

Чет элларда

Ватанпарварларнинг зарбаси

ХАНОЙ. Жанубий Вьетнам халқ озодлик куролли кучларининг Биньтхуан вилоятида ҳаракат қилувчи отрядлари 5 июлда Сайгон қўғирчоқ режими армиясининг мустаҳкамланган лагерига ҳужум қилдилар. Вьетнам информация агентлигининг озодлик матбуот агентлиги берган маълумотларга асосланиб хабар қилишича, Жанубий Вьетнам ватанпарварлари душман штабини қўлга олганлар. Душманнинг 300 дан ортиқ солдат ва офицери Американинг 85 ҳарбий хизматчиси ўлдирилган. Ватанпарварлар 12 та танк ва броневикни, 4 та оғир тўпни яксон қилганлар, шунингдек химия қуроли омборини портлатганлар ва 27 та казармани ёндириб юборганлар.

БАР министрлар кабинетининг мажлиси

ҚОҲИРА. Кунини кеча Бирлашган Араб Республикасининг Президенти Жамол Абдил Носир раислигида республика саройида Бирлашган Араб Республикаси министрлар кабинетининг мажлиси бўлди. Президент Носирнинг Совет Иттифоқидан қайтиб келганидан кейин ўтказилган ана шу биринчи мажлис чоғида яқинда тамом бўлган Совет — Миср музокаралари муносабати билан Яқин Шарқдаги аҳволнинг ҳарбий ва сиёсий жиҳатлари муҳокама қилинди.

«Ал-аҳром» газетасининг хабар беришича, Президент Носир ўзининг Совет Иттифоқига қилган визити натижалари ва совет раҳбарлари билан олиб борган музокаралари тўғрисида министрларга ахборот берган. (ТАСС).

Туркия, Истамбул. Шаҳар марказининг кўриниши.

П. Борисов фотоси.

Партия турмуши

ИНТИЗОМ—ЮТУҚЛАР КАЛИТИ

- ТАШАББУС ҚУЛОЧ ЁЗДИ.
- ИНТИЗОМ — ҲАММА УЧУН ҚОНУН.
- ИЗЧИЛ НАЗОРАТ УЧУН.
- ТАДБИРЛАР САМАРАСИ.

МЕҲНАТ ва давлат интизоми қайси бир коллективда намунали йўлга қўйилган бўлса, ўша ерда муваффақият кетидан муваффақиятга эришилади. Трестимиздаги кўпчилик қурилиш бошқармалари, участкалари ҳамда бригадаларда буни яхши тушунадилар. Меҳнат интизомини тобора мустаҳкамлаб боришга оид муҳим тадбирлар ишлаб чиқилди. Ана шу чора-тадбирларни оғишмай амалга ошириш устидан қатъий назорат йўлга қўйилган.

Мисолларга мурожаат қилайлик. Трестимизга қарашли саккизинчи қурилиш бошқармасида бу борада ажойиб бир ташаббус йўлга қўйилди. У ҳам бўлса, бошқарма аппаратидаги ўртоқларнинг ҳар ҳафтада бир марта объектларга йўл олишидир. Улар қурилиш майдонларида ишни қандай йўлга қўйилишини аниқлайдилар, қурувчиларнинг ишга чиқишини, вақтида ишга етиб келмаган, прогул қилган бинокорларни ҳисобга оладилар. Ишга сабабсиз чиқмаган ёки уст-ма-уст кечиккан ўртоқларга маъмурий йўл билан зарур жазо бериладиган бўлди.

Бошқарма партия бюроси (секретари А. Становой) активларининг бошлаган бу қимматли ташаббуси ҳозирнинг ўзидаёқ самарасини кўрсатмоқда. Прогулчи, ишга кечикиб чиқувчилар сони кескин камайди, қурилиш участкаларидаги иш суръати жадаллашди.

Ичкиликбозлик, прогулчилик ва ишга кечкиб чиқувчиларга шафқат йўқ! Бошқармада меҳнат қилаётган коммунистларнинг қатъий шиори шундай. Кимки прогул қилса, у партия ташкилотига ёзма равишда тушунтириш хати ёзиб беради. Агар тушунтириш хатида бинокор келолмай қолганининг сабабини атрофлича асослай олса, у ишга қўйилади. Сабабини тўлиқ исботлай олмаса, у ўртоқлик судида жавоб беради.

Ўртоқ Г. Каримов раислик қилаётган ўртоқлик суди йил бошидан буён тўққиз нафар кишининг ишини кўриб чиқди. Ёғоч устаси У. Бузаков тез-тез ичадиган, маст ҳолатда кишиларни ҳақорат қиладиган бўлиб қолди. У маслаҳат берган, тартибга чақирганларнинг гапини инобатга олмади. Ҳамкасб дўстлари унинг ишини ўртоқлик судида кўришни лозим топишди. Судда ҳамкасб бинокорлар У. Бузаков адресига кўпгина танқидий гаплар, шунинг билан бирга, қурувчи деган шарафли номга доғ тушираётганлигини айтишди. У айбларига иқрор бўлди...

И. Муҳамедов ҳамда В. Матвеевлар ҳам мунтазам равишда прогул қилганлари учун ўртоқлик судида жавоб беришди. Жонкуяр ўртоқларнинг танбеҳларидан ўзларига тегишли хулоса чиқариб олган Матвеев, Муҳамедовлар топширилган ишга сидқидилдан муносабатда бўладиган бўлдилар.

Саккизинчи қурилиш бошқармаси коммунистларининг ташаббуси тўғрисидаги бу мисол трест партия комитети, унинг жонкуярларининг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш йўлида амалга ошираётган ишларидан бир шингилдир.

Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми (1969 йил) ҳамда Коммунистик партиямиз Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг тежамкорликка қатъий риоя қилиш тўғрисидаги Хатини коммунистларимиз умум йиғилишларда муҳокама қилгач, бу ишдаги асосий вазифаларимиз янада аниқ бўлди.

Меҳнат интизомини ҳар томонлама мустаҳкамлаш беш йиллик план-топшириқларини шараф билан ўринлаш катта муваффақиятларни қўлга киритишда муҳим дастур бўлиб хизмат қилишини коммунистлар ўз йиғилишларида бирма-бир кўрсатиб бердилар. Буни эътиборга олган трест партия комитети бу борадаги амалга оширишн зарур бўлган ишларни қайта кўриб чиқди. Шундан буён ярим йилдан ортиқроқ вақт ўтди.

Трест партия комитети тавсияси билан кадрлар бўлимидаги ўртоқлар тўққизинчи бошқармада атрофлича текшириш ўтказишди. Текшириш бажарилган ишни ҳисобга олиб бориш ёмон аҳволда эканлигини, бир бригада қурувчиларининг бир вақтда бир неча объектларда иш олиб бориши каби қатор камчиликлар борлигини кўрсатди.

Бундан ташқари, комиссия баъзи бир бригада бошлиқлари, мастерлар ўзларининг маданий ва техникавий билим савияларини ошириб бормаётганликларини аниқлади. Бу уларга ўз қўл остидаги кишиларни тарбиялашга салбий таъсир кўрсатмасдан қолмайди. Шунинг учун ҳам, комиссия мастер Новицкийни ўз вазифасидан четлаштиришни, В. Хитриц, В. Гаусев каби прорабларни қаттиқ огоҳлантиришни лозим топди. Текшириш якунлари эса трест партия комитетининг кенгайтирилган йиғилишида кўриб чиқилди, юз берган камчиликларни зудлик билан тугатишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Йиғилишда тезлик билан трест бўйича меҳнат интизомига бағишланган мажлис ўтказишга қарор қилинди. Бошқарма бошлиқлари, прораблар, бригада раҳбарлари иштирок этган бу кенгашда меҳнат интизомини намунали йўлга қўйишга доир кўпгина илиқ гаплар бўлди, қимматли таклифлар ўртага ташланди.

Р. БОРИСОВА,
159-қурилиш трести партия комитети секретарининг ўринбосари.

Тошкент ГРЭСи қурувчилари электрлаштиришнинг ленинча плани 50 йиллигига бағишлаб пландан ташқари энергоблокни фойдаланишга топширишга тайёрламоқдалар.

9.блокда ҳам ишлар графикдан ўзиб бажарилмоқда. Бу блок учинчи кварталдаёқ ток беради.

Келаси йили Тошкент ГРЭСи лойиҳа қувватига етиб, 1920 минг киловатт электр энергия ишлаб чиқаради.

СУРАТДА: пешқадам бетончилардан Алмабика Муборакзянова (чапда) ва Фаина Ибадуллиналар.

А. Авазов фотоси. (ЎЗТАГ).

Меҳнатда пешқадамлар

ҲОЖИ АКАНИНГ МУКОФОТИ

Яқинда Ўзбекистон касаба союзлари Советида республика касаба союз активларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Бу маросим тўрт кунлик курс тингловчиларининг охирги машғулот кунига тўғри келди. Курс тингловчилари касаба союз фаолияти соҳасида ўз билимларини орттиришди.

Залдагилар президиум столи томон кетаётган Ҳожи Қосимовни гулдирос қарсаклар билан кутиб олишди. Тошкент қурилишларининг кекса устаси, таниқли пардозчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, «Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган қурувчи» номини олган отани ким танимайди? Бу сафар Ҳожи Қосимов ўзининг олдинги кўпгина мукофотларига «Узсовпроф» Ёрлиғини ҳам қўшди. Ёрлиқ билан бирга кекса қурувчига касаба союз ходими кутубхонаси ҳам топширилди. Бир қарашда бу воқеанинг гўё ҳеч қизиғи йўқдек туюлади. Аммо Ҳожи акани олдиндан билган кишилар ҳар бир дақиқани ҳаяжон билан ҳис қилишди. Ўзингиз ўйланг, ота ҳозир пенсияда. Ўзига берилган барча ҳуқуқлардан фойдаланиб тинчгина дам олиши мумкин эди. Чунки у 40 йилдан ортиқ меҳнат фаолиятида озмунча ишларни қилмади. Аммо Қосимов бекор турадиган кишилардан эмас. У кекса бўлишига қарамай, касаба союз активлари курсини ҳам муваффақиятли тамомлади. Ҳожи ака жамоатчи сифатида қурилиш ва қурилиш материаллари корхоналари касаба союзи республика комитети ишида фаол қатнашиб келяпти.

И. АҲМЕДОВ.

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

Инженер қиз

Ҳаётда ҳар кимсанинг муайян ўрни бўлади. Киши ҳаётда ана шу ўринни топмагунча яшаш завқи унга татимайди. Бажараётган юмуши қувонч бахш этмайди. Саодат Насриддинова буни умр тажрибасида синаб кўрди.

Ўрта мактабни тамомлаган Саодатнинг кўзига ҳамма касблар бирдай жозибадор, бир-биридан сара кўринди. Савдо техникумига кириб қўя қолди. Уни битиргач, политехника институти қурилиш факультетининг сиртқи бўлимига кирди. Учинчи курсга ўтгач, «Жилстрой» трестига ишга жойлашди. Кундузи қурилишда ишлади, бўш вақтида эса қунт билан билимини оширди. Аъло ўқиши билан бирга қурилишда намуна кўрсатиб меҳнат қилди. Иш жараёнида қиз қобилият ва ирода белгиларини кўрсатди. Трест комсомол комитети ва коллективнинг назорати остида хизмат пиллапояларидан кўтарилиб борди. 8-темир-бетон буюмлари заводини қуришда мастер бўлиб ишлади. 1967 йилда трест ишлаб чиқариш бўлимига инженер бўлиб ўтди. 1968 йилнинг охиридан бошлаб эса Саодатни меҳнат ва иш ҳақи бўлимида катта инженер лавозимига тайинлашди.

...Политехника институти кечки қурилиш факультетининг акт зали ўқитувчи ва мутахассислар билан гавжум. Иккита қилиб ўрилган сочларини бошига турмаклаб олган, камалак атлас кўйлак кийган қиз диплом ишини ҳимоя қилаялти. Бу биз юқорида ҳикоя қилган Саодат Насриддинова эди. Саодат диплом ишига «Қорақамиш» массивида тўққиз минг харидорга мўлжаллаб қуриладиган улкан савдо марказини лойиҳасини танлаган. Лойиҳаси «Ташгипрогор» лойиҳалаш институти мутахассислари томонидан тайёрланган бу савдо маркази етги ой ичида қуриб битказилиши керак эди. Аммо ўз касбини жондилидан севган ижодкор қиз Саодат Насриддинова лойиҳани қайта кўриб чиқиб, объектни муддатидан қарийб бир ой илгари қуриб битказиш мумкин, деган хулосага келди. Бу минг-минг сўмлаб давлат маблағи тежаб қолинади, демакдир. Ҳозир у илм берган устозлари олдида ўз фикрини исботламоқда эди. Қиз диплом темасини сарлавҳачаларга бўлиб, ҳар пунктга батафсил тўхтаб, ишончли далиллар келтирарди. Ниҳоят, Саодат Насриддинова дипломни аъло баҳога ҳимоя қилганлиги эълон қилинди. Комиссия унга инженер-қурувчи мутахассислигини бериш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилди. Курсдошлари қатори биз ҳам Саодат Насриддиновани табриклаб, унинг келгуси ниятлари билан қизиқдик. Саодат узоқни кўзлаган, буюк мақсадли қиз. У бу йил сиртдан аспирантурага кирмоқчи.

— Мен истак етакчи бўлган, ҳамиша нимагадир интилиш, изланишт самараси, эртанги куннинг қувончи билан кечадиган ҳаётни бахт деб биламан, — деди у.

Саодат Насриддинованинг бу сўзлари машҳур совет олими А. Богомолецнинг «Истак раҳнамо бўлсин, чунки, у буюк ижод, севги ва узоқ умр етакчисидир» деган сўзларини эсимизга солди.

Б. ҚАҲҲОРОВ.

Планетамиз янгиликлари

Кўллардаги қурилишлар

ВАРШАВА. (АПН мухбири). Энергетика—Польша экономикасининг айниқса тез ривожланаётган соҳаларидан бири. Агар 1950 йилда республика энергетика қуввати 2740 мегаваттни ташкил этган бўлса, бу йил 14000 мегаваттни, 1975 йилга келиб эса бу рақам 20 минг мегаваттни ташкил этади. Мана ярим йилдирки, Понтновдаги электростанциянинг ҳамма олти агрегати узлуксиз ишлаб турибди. Ҳар бир турбина агрегатининг қуввати—200 мегаватт. Польша энергетикасининг бу гиганти кенг ва келажаги порлоқ қўнғир кўмир бассейнида қад кўтарган. Унинг қурилиши ҳам осон бўлмади. Дастлабки уч турбина Совет Иттифоқидан келтирилди, қолган учтаси эса совет лицензияси билан Эльблонгда тайёрланди. Генератор ва автоматикани Вроцлав машинасозлари, насосларни эса Варшава ишчилари етказиб бердилар.

Понтнов марказида янги оригинал технология жорий этилган. Бу ерда иссиқлик станцияларининг ажралмас йўлдоши бўлган минора совутгичларини— градирларни учратмайсиз. Сув яқин ўртадаги Гославиц, Понтнов, Микошин кўлларида совутилади. Шу сабабли бу кўлларнинг суви қишда ҳам музламайди. Кўл сувининг сунъий равишда иситилиб туриши ундаги ўсимликларнинг мисли кўрилмаган даражада ўсиб кетишига сабаб бўлди. Бу офатга қарши курашда СССРдан келтирилган оқ амурлар галаси ёрдам бермоқда.

Понтновда совет мутахассисларини ва уларнинг раҳбари инженер Владимир Горбани яхши эслашади. Ўшанда биринчи турбина йиғилаётганда польшалик ҳамкасбларга жуда кўп нарсани тушунтиришга тўғри келган эди. Иккинчи турбина монтаж қилинаётганда эса, улар ҳамма нарсани тушунадиган бўлиб қолишди. Учинчисини эса поляклар мустақил равишда йиғдилар.

Орадан яна кўп вақт ўтмай, Ославиц кўли соҳилига яна қурувчи ва монтажчилар, узоқ Таганрогдан эса катта қувватдаги энергетика объектларини тиклаш бўйича мутахассислар келадилар. Йўқ, мутахассислар эмас, синалган, содиқ дўстлар келадилар.

ПОЛЬША. Мазур кўллари.. Минглаб кўллар ўлкаси. Салқин ўрмонлар, балиқ ови учун қулай бурчаклар, елканли қайиқда сузиш учун дарёчалар, саёҳат ва сайллар диёри.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ҚАШШОҚЛИК ҲУҚУҚИ

ЖАНУБИЙ Африка Республикасининг ҳукумати апартеид сиёсатини амалга ошириб, бири кетидан иккинчи «бантустан»ни юзага келтирмоқда. Ирқчилар африкаликлар учун юзага келтирилаётган резерватларни шундай деб атайдилар. Улар вақти етганда мамлакатнинг бутун ерли аҳолисини шу «бантустан» ларга ҳайдаб киритмоқчи бўладилар. Яқинда Преторияда Жанубий Африка Республикасидаги энг кўп сонли зулус қабиласига «ўз-ўзини бошқариш» ҳуқуқи берилиши эълон қилинди. Бантуни идора қилиш, ривожлантириш ва маориф ишлари министри Бота беш юз минга яқин киши яшайдиган Наталь вилоятидаги энг йирик африкаликлар резервати ҳисобланган «Зулуленд» резервати территориал маъмуриятининг аъзоларига расмий равишда лавозим белгилади.

Зулуслар ўз-ўзини бошқариш ҳуқуқи берилиши эвазига мамлакатнинг «оқ зона»даги ҳамма гражданлик ҳуқуқларидан маҳрум бўлишлари керак ва у ерда фақат муваққат ишчиларгина туриши лозим. «Бантустан» да саноат етарли даражада ривожланганидан кейин,—деди ирқчилар ҳукумати,—ҳамма зулуслар ўзлари турган ерда ишлай оладиган бўладилар.

Бироқ, ҳокимият фабрика ва заводлар қуришда зулусларга ёрдам беришни хаёлига ҳам келтирмаётган бир вақтда Зулулендда саноатни ривожлантириш ҳақида қандай гап бўлиши мумкин ахир? Уларнинг бу иш учун ўз маблағлари йўқ, Бантустанлар учун ажратилаётган маблағлар эса йилдан-йилга камайтириляпти. Ҳозир Зулуленд территориясида ремонт устахоналари ва бир неча мебель фабрикасини ҳисобга олмаганда аслида ҳеч қандай саноат йўқ.

Форстер ҳукумати монополияни арзон ишчи кучидан маҳрум қилмаслик мақсадида ҳамда «бантустан»ларда ишчилар синфининг онгли отрядлари юзага келишидан қўрқиб, оқ танли корхона эгаларига у ерда саноат корхоналари қуришга йўл қўймаяпти. Зулуслар «оқ зона»даги шахталарга бориб ишлаш туфайли бир амаллаб тирикчилик қилишяпти. Қабиланинг меҳнат қилишга қобилияти бўлган ҳамма эркак кишилари ўз оилаларини очликдан қутқазиб қолиш ва ҳаддан ташқари кўп солиқларни тўлаш учун деярли ҳар йили ишлаб пул топиш учун жўнаб кетишади. Зулуслар «бантустан» да ҳеч қандай иш тополмайдилар. Улар аслида кўчманчи ярим ишчи ва ярим деҳқонга айланганлар. Уларнинг «оқ зона» да бир йилдан ортиқ яшашга ҳақлари йўқ. Чунки улар Зулуленд гражданлари ҳисобланадилар.

Резерватда қашшоқлик ва касалликлар ҳукм суради. Болаларнинг ярмига яқини доимий равишда тўйиб овқатланмаётганлигидан ўн ёшга етмай ўлиб кетяпти. Бу ерда эллик минг кишига бир доктор (!) тўғри келади.

Шундай қилиб, зулуслар «ўз-ўзини бошқариш» ҳуқуқини олиб, аслида ҳеч нимага эга бўлмадилар. Улар илгаригидек оқ танли монополиячиларга тўла равишда иқтисодий тобе бўлиб қолдилар. Зулуслар учун «ўз-ўзини бошқариш» ҳуқуқи илгаригидек қашшоқлик ва нодонликда яшаш ҳуқуқи ҳисобланади. Бу ҳуқуқ ҳукуматдан маош олаётган ва оқ танли ирқчиларнинг сиёсатини итоатгўйлик билан амалга ошираётган қабила бошлиқлари учун фойдали, холос. Зулуслар ўз-ўзини бошқариш ҳуқуқини Жанубий Африка Республикасидаги африкаликларни апартеиднинг фашистлар режимига актив қаршилик кўрсатишга қобилиятли бўлган ягона кучга айлантиришда ёрдам бераётган уруғ-қабила системасини бузишдан иборат, деб ҳисоблайдилар.

В. КУНИН.
(АПН).

ЦЕЙЛОН—СУВЕРЕН, МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКА

КОЛОМБО. Бирлашган фронт раҳбари Сиримаво Банадаранаике бошчилигидаги Цейлон ҳукумати Цейлонни «эркин, суверен ва мустақил республика» деб эълон қилишга қарор берганлигини маълум қилди. Маълумки, шу вақтга қадар Цейлон расман Британиянинг доминиони ҳисобланар эди. Бош министр Сиримаво Банадаранаике янги конституцияни ишлаб чиқиши лозим бўлган таъсис мажлиси тузиш тўғрисидаги резолюцияни парламентга ҳавола қилиб, Цейлон тарихида биринчи марта ҳамма гражданларнинг асосий ҳуқуқлари ва эркинликларини гарантиялаб берувчи модда конституцияга киритилади, деб таъкидлади.

Цейлон матбуоти таъсис мажлиси тузилишини табрикламоқда. Цейлон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг органи «Форвард» газетаси 19 июль—«Цейлон халқи тарихида тарихий кун бўлиб қолади» деб ёзади.

«ПИОНЕРЛАР» ОЛДИНДА

СОФИЯ. (АПН мухбири). Таниқли болгар олими, академик Христо Дасканов бир неча йиллардан бери пойтахтдаги генетика ва селекция институтининг бир группа ходимлари билан бирга помидорнинг янги навларини яратиш соҳасида ишлаяпти. Яқинда иккита янги нав — «Пионер-1» ва «Пионер —2»ни синаш муваффақиятли тугади. Улар «10 Х Безон» стандарт навидан эрта пишиши, сифати ва ҳосилдорлиги билан афзал туради. «Пионер-2» ҳар гектардан бир юз йигирма тоннагача ҳосил беради. Бу нав яна бир афзалликка эга — уни парваришлашда замонавий қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланиш мумкин. Бу деҳқон меҳнатини енгиллаштириш имконини беради.

Б. ЯНКОВ,
Болгар журналисти.

КАМЕРУН. Мамлакатнинг биринчи ўқув юрти — Яунде университетининг турар-жой корпуслари.

В. Корочанцев фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ИҒВОГАРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

ДАМАШҚ. Сурия Араб Республикаси қуролли кучларининг вакили Исроил агрессорлари Сурияга қарши яна қуролли иғвогарлик қилганлигини айтди. Исроилнинг «Скайхок» типидаги 4 та самолёти 19 июль маҳаллий вақт билан соат 17 да Суриянинг осмон чегарасини бузиб ўтди. Сурия ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмларининг ҳаракатлари билан ҳужум даф қилинди. Душманнинг битта самолёти уриб туширилди.

Дил сўзлари

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

«Китоб — менинг 53 йиллик ҳамроҳим, энг оғир дамларда ҳам йўл кўрсатган дилкаш дўстим. Китобсиз, бирор бадиий асар ўқимай туролмайман».

Бу сўзларни олтмиш олти ёшдаги бир ҳарбий киши ёзган.

Чилонзор районидаги Ҳамид Олимжон номли кутубхона китобхонларга намунали хизмат қилмоқда. Бу ерда мунтазам чиқарилаётган «Китобхонлар овози» деворий газетасида юқоридагидек юрак сўзларини ўқиш мумкин. Кутубхона ҳозир уч мингдан ортиқ китоб мухлисларига эга.

Ана шу ҳақда актив мухбиримиз **Қ. Маликов** редакциямизга хат йўллаган.

Студент-мухбир **Н. Пўлатов** шаҳримизнинг энг кўркам жойларини таърифлаб ёзади. Муаллиф бу ҳақда аниқ ва қизиқарли мисоллар келтириш ўрнига фақат умумий сўзлар билан чегараланади. Тошкент қишлоқ хўжалик институтидан хабар йўллаган **К. Алиев** ёшларнинг билим ва меҳнат кўникмалари олишаётганини таърифлайди. Шундай бўлсада, ўртоқ К. Алиев профессор - ўқитувчиларнинг ҳаётини атрофлича кўрсатиб бермаган. Газетхон **М. Иброҳимов** эса шаҳримиздаги ортопедия ва травмотология илмий текшириш институтининг жонкуяр шифокорлари ҳақида ёзади-ю, шу шифокорларнинг маҳорати ҳақида ҳеч нарса айтмайди.

Ҳаваскор мухбирлар **К. Мусамуҳамедова, Т. Маматқулов, В. Ўрунов, К. Эшқобилов, М. Аҳмедов, М. Мансуров, У. Ражабов, Х. Салимов, Ж. Шермуҳамедов** ва бошқа кўплаб ўртоқлар йўллаган мактубларида кишиларимизнинг олижаноблигини мадҳ этишга ҳаракат қилганлар. Афсуски, бу мактубларнинг асосий қисми фақат таржимаи ҳолдан иборат бўлиб, бунинг ўзи мадҳ этилаётган кишиларнинг ажойиб ҳислатларини очиб беролмайди.

Газетхонларимиз **М. Расулев, С. Исақулов, Б. Раҳимов, А. Мирзааҳмедов, К. Саъдуллаев, Т. Искандаров** ўртоқлар юборган хатларда маҳаллаларда бўлаётган янгиликлар ҳақида ёзадилар.

Кўпгина газетхонларимиз ўз хатларида янги шахсни — давримизнинг муносиб кишиларини қандай тарбиялаш ҳақидаги фикр- мулоҳазаларини билдирганлар. Жумладан, сирдарёлик **Х. Раҳматов**, бухоролик **А. Саидов**, ҳамшаҳарларимиз **А. Умарова, У. Нишонов, А. Абдусаломов** ва бошқа ўртоқлар шу мавзуда қалам тебратганлар. Бу жуда яхши, албатта. Аммо улар янги инсонни тарбиялашнинг энг нозик томонлари ҳақида атрофлича мулоҳаза юритишмаган.

Газетхонларимиз бундан кейин ҳам қизиқ ва ҳаётий воқеаларни ёзиб, дилларни ҳушнуд этадилар, деб ишонамиз.

„Сеҳрли нур“

«Тошкент оқшоми» ҳаваскорлар клуби

ИККИНЧИ СОН

✻КИНОҲАВАСКОРЛАРНИНГ МУАММОЛАРИ

✻«КВАРЦ» ВА «ЛАДА»: ҚАЙ БИРИ АФЗАЛ?

✻ФИЛЬМ ҲАҚИДА ЎЙЛАР

✻ТАҚРИЗ

ВОҚЕАНИ СЎЗЛАЙ БИЛИШ МАҲОРАТИ...

Кўринишдан жуда зиёли, одобли терговчи Кошелев порахўрликда айбланиб, жавобгарликка тортилади. Кошелев ишини олиб бориш Татьяна Сергеевага топширилади. Кошелевга қўйилган айб билан танишиб чиққан Сергеева даставвал жуда ҳаяжонланади: ёлғон, бўлмаган гап! Бу кишини у жуда ҳам яхши билади. Аммо «ёлғон»— бу фақат ҳиссиёт. Унинг айбсизлигини эса фактлар билан тасдиқлаш керак... «Мосфильм» киностудиясида Леонид Аграновичнинг Александр Шнеер билан ҳамкорликда ёзилган сценарий асосида қўйган «Ўзимизники» лентасининг сюжети ана шундай бошланади.

Фильм бошланиши олдидан мен унинг аннотацияси билан танишиб чиқдим. «Бу фильм ҳар бир кишининг бахтсизликка учраган дўсти тақдирида шахсан иштирок этишига бағишланган. Бизнинг картинамизда қаҳрамонлар ўзларини ўзлари суд қиладилар, шу сабабли драма иштирокчиларнинг ҳар бирини чуқур тўлқинлантиради. Бу гап, айниқса, Сергеева ва Кошелевларга алоқадор. Биз арзимаган сабаблар катта оқибатларга олиб келиши ҳақида, кишиларни суд қилиш, уларнинг тақдирини ҳал этиш — қандай қийин иш эканлиги, айрим пайтларда эса хавф билан боғлиқ эканлиги ҳақида фильм яратмоқчи эдик». Бу постановкачининг сўзлари. Картина идеяси аниқ кўрсатилган. Фикри ҳам маълум, аннотацияга қараганда бу жиддий картина.

Киши турли бахтсизликларга: даволаб бўлмайдиган касаллик, яқинидан ажралиш, йўл ҳалокати ва бошқаларга учраши мумкин. Касал кишининг азобини ўз вақтида айтилган ширин сўз, дардига шерик бўлиш билан бироз бўлса ҳам енгиллатиш мумкин. Аммо жиноятда айбланган кишига қандай ёрдам кўрсатиш мумкин? Эҳтимол бутун куч билан унинг айбсиз эканлигини исботлаш керакдир? Ҳа, шундай қилиш керак. Аммо бунинг учун унга, унинг ҳалоллигига, руҳий тетиклигига сўзсиз ишониш керак. Ишониш учун эса билиш керак. Кошелевни биз билмаймиз, у билан борди-келди ҳам қилган эмасмиз. Аммо унинг ташқи кўриниши унга ишонишга даъват этади (Кошелев ролини Олег Ефремов ўйнаган). Шундай бўлса ҳам бу ерда энг асосий нарса унинг ташқи кўриниши эмас, аксинча Сергееванинг ўз дўсти айбсиз эканлигига ишончида. Шу сабабли биз аввалига Кошелевга унинг кўзи билан қараймиз: ахир у бу кишини билади-да.

Аммо қизиқ ҳодиса: фильм воқеа ва характерлар ичига кириб борган сари бизнинг Кошелевга бўлган ишончимиз шунчалик зил кета бошлайди. Бунинг сабаби унга қарши турган фактлардагина эмас (биз биламизки, фактлар ҳали ҳақиқат эмас). Кошелевнинг ўзи ҳам терговда ўзини таниб бўлмас даражада тутади, унинг жиноят ўрнида қурилган ишларининг сабаби ҳам қандайдир аниқ эмас, ўзининг эски дўсти—терговчига ҳам ёлғон сўзлайди, ўз хотинидан ҳам ниманидир яширади. У номаълум сабаблар натижасида ўзини тергов ва томошабин олдида оқлашдан бош тортади. Унинг ҳаракатларига қандайдир «жабрланиш» касаллиги раҳбарлик қилаётгандек туюлади. Аммо ким учун? Нимага? Узоқ сақланган ва чуқур яширинган қайси бир ҳақиқат эвазига бу? Буларнинг ҳаммаси биз учун топишмоқ бўлиб қолади.

«Ўзимизники» фильми заминида мураккаб ҳаётий воқеа ётади. Унда чуқур ва ибратли маъно, кишиларнинг чинакам мураккаб муносабатлари бор.

Г. САВИЦКИЙ.

РАҚС ЛАЗЗАТИ

Фонтанлар зилол сувларни осмонга отади. Унинг фонида ўзбек рақси ижро этилмоқда. Харакатдаги кранга ўрнатилган кинокамера эса раққоса хиромини суратга олади...

Бу ерда ҳамма нарсага кизиқувчан кишилар жуда ҳам кўп эди. Улар орасида туриб кўзим Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистка Севилия Тангуриевага тушади. Севилия Аброр Қосимов режиссёрлик қилаётган рангли телевизион фильмда суратга тушяпти. Бу фильм «Қувончнинг туғилиши» деб аталади. Унда марғилонлик қўли гул усталар ҳақида, ўзбек хон атласи, унинг жозибаси ва гўзаллиги ҳақида ҳикоя қилинади.

Музикали бу фильмда кўпгина рақслар ижро этилади. Шу боисдан фильм авторларининг унга Севилия Тангуриевани таклиф этганлари бежиз эмас. У ўзбек халқ рақсларини жуда ҳам маҳорат билан ижро этади.

Севилия СССР халқ артистлари Мукаррама Турғунбоева ва Галия Измайловаларнинг шогирдидир. Эндиликда унинг ўзи ҳам ўз маҳорати ва тажрибасини ёшларга ўргатяпти. У хореография билим юртида педагоглик қилади. Кечқурун эса Катта театр спектаклларида қатнашади.

Е. ЛЕЙТМАН.

СУРАТДА: С. Тангуриева рақсга тушмоқда. «Рақснинг яратилиши» фильмидан бир лавҳа.

Автор фотоси.

Кичик экраннинг катта муаммолари

Мухлиссиз талантлар

Тула, Ленинград, Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ ҳаваскорлик фильмлари кўриклари тугаганига ҳам анча вақт бўлди. Бу кўриклар илгаригиларига қараганда анча оммавий ва обрўли бўлди. (Унда юзлаб ҳаваскорлик коллективлари қатнашди, олти юзга яқин лента кўрсатилди). Биз, ўзбек киноҳаваскорлари ҳамон ана шу кўрик якунлари таассуроти билан яшаяпмиз. Ушанда олтин, кумуш ва бронза медаллар ёмғирдай ёғдирилганди. Лекин улардан биронтаси ҳам ўзбек киноҳаваскорларига насиб қилмади. Фақат бизнинг Чорвоқ посёлкасилик ҳаваскоримиз, тарих ўқитувчиси А. И. Анпилов ўзининг фильми учун кўрик қатнашчиси дипломи билан тақдирланди.

Биз профессионал кинематографчилар билан биргаликда ўзимиз тақдим этган фильмларни кўрдик ва муҳокама қилдик. Мана, масалан, касаба союз техника таълимоти системасидаги «Трудфильм» ҳаваскорлик студияси томонидан суратга олинган рангли «Ҳаёт гимни» назмий очеркини мисолга олайлик. Бу урушдан қайтмаган, лекин тошда абадийлаштирилиб, халқнинг қалбида яшаётган кишилар ҳақидаги ҳикоядир. Кадрларда Тошкентдаги қаҳрамонлар ҳайкалини, Оққўрғондаги обидалар комплексини кўрасиз. Уларнинг атрофида, гўзал, абадий ва жўшқин ҳаёт ҳукмрон. Планлар операторлик нуқтаи назаридан жуда билиб тузилган, ранг ҳам яхши берилган. Студия раҳбари В. Бекметовдан, ҳаваскорлар объектни қандай қилиб яхши суратга олишни, плёнкани ишлашни ва зич, ихчам тасвирга эришишни ўрганишса арзийди. Фильмга яхши музика танланган. Бироқ, «Ҳаёт гимни»да кўпгина такрор жойлар бор, ортиқча тасвирлар кўп. Учрашувда кинорежиссёр А. Қобулов, оператор-постановкачи Л. Травицкий ва «Ўзбекфильм»даги бошқа ўртоқлар таъкидлаб ўтганидек, ҳаваскорлар ихтиёрида анча хом сценарий бўлган, улар аниқ плансиз ва йўналишсиз ишлашган, худди шунинг учун ҳам бой ҳаётий материалдан керакли факт ва эпизодларни танлаб ололмаганлар, материални ягона, фильм ғоясини ифодаловчи сюжет оқимига сололмаганлар. Наҳотки, коллективнинг мана шу вазифани бажаришга қурби етмаса. Ахир, В. Бекметов бу соҳада янги одам эмас-ку, унинг фильмлари республика ва Бутуниттифоқ кўрикларида бир неча марта тақдирланган эди.

Нима учун трактор заводи студиясига бошчилик қилаётган анча катта тажрибага эга бўлган киноҳаваскор А. Баранов кўрикка, бугун кичик кинематографчи олдига қўйиладиган талабларга жавоб бермайдиган «Йигирма беш йил сафда» лентасини тавсия этди. Нима учун «Юнфильм»нинг (Тошкент пионер саройи) доимий раҳбари Е. Лейтман бу гал Бутуниттифоқ конкурсида қатнашмади?

Ҳаваскорларнинг ташвишлари

Ҳаваскорлик киностудияларининг ишидаги муваффақиятсизликларни ана шу коллективларнинг ўзидан қидириш керак. Киноҳаваскор Ю. Волковнинг айтишича, бизнинг ҳаваскорларимиз ҳозир ўз фильмларини бундан олти-саккиз йил аввал қандай бадиий савияда суратга олган бўлсалар, ҳозир ҳам худди шундай оляптилар. Мамлакатнинг кичик кинематографчиси эса, бу давр мобайнида илгари томон катта одим ташлади. Бу ҳақ гап. Биз ортда қолдик. Бунда айбнинг асосий қисми ҳаваскорлик студиялари раҳбарлари зиммасига тушади. Ҳақиқатда ҳам, ҳаваскорлик киноколлективларида жўшқин ижодий изланиш сезилмайди. Студия қатнашчиларининг сони жуда кам. Картиналарнинг ленталарида таниш фамилиялар кўринади, янги талантлар эса анчадан бери кўринмай қолди. Очиғини айтиб қўяқолайлик: бизнинг ҳаваскорлик киностудияларимизда ҳали ҳам тарбиявий ва ижодий ишлар ёмон йўлга қўйилган, ҳаваскорларни ўқитиш, уларга кино сирларини ўргатиш яхши ташкил қилинмаган. Ҳаваскорларда режиссёрлик, сценарийчилик ва операторлик маҳорати етишмайди. Кишилар мураккаб ижодий вазифаларни ҳал қилишга тайёр эмасликлари маълум бўлиб қоляпти. Улар фильмлар устида ўз кучларига ишонмаган ҳолда, қунт қилмасдан, ўзаро келишмасдан, бир-бирларини тушунмасдан ишлаяптилар. Киностудия раҳбарлари кўпинча кинокадрларни ўзлари суратга оладилар, плёнкаларни ўзлари ишлайдилар ва улайдилар, фототекаларни ўзлари излаб топадилар ва йиғадилар. Режиссёрлик планларини ҳам ўзлари ишлаб чиқадилар, кинотехникани ҳам ўзлари ремонт қиладилар.

Шундан кейин, ишнинг натижаси нима бўлишини ўзингиз билиб олаверинг. «Трудфильм» студияси ҳаваскорлари қўлида яхши сценарий йўқ эди. Шунинг учун ҳам улар суратга олган лента муваффақиятли чиқмади.

Трактор заводи ҳаваскорлари кўрикка бундан тўрт йил аввал суратга олинган ҳужжатли картинани юбордилар. Киноҳаваскорлик ишининг устаси фаранги Ефим Лейтман эса ўзининг «Қизил шайтончаларнинг ворислари» фильмини кўрикка тайёрлаб улгуролмади. Аслида унинг ўзи ҳам «ҳаваскорлик» сўзининг маъноси ва аҳамиятини яхши тушунмайди.

Чинакам ҳаваскорларни тайёрлаш керак. Ҳозирги аҳвол эса яхши эмас: Тошкентнинг ҳаваскорлик студиялари тарқоқ, ўзаро алоқа ўрнатмаган. Аслида, уларнинг ҳар бири ўз ёғига қовурилиб ётипти. Техника, материал, айниқса кино ва магнит плёнкалари топишда катта қийинчилик сезяптилар. Студия раҳбарлари яхши ишлаб чиқариш шароити яратиш бобида йиллаб ҳаракат қилиб бирон-бир натижага эришолмайдилар.

Биз клуб тарафдоримиз

Республикада киноҳаваскорликни келгусида ривожлантириш муаммолари Ўзбекистон касаба союзлари Совети раҳбарларини ташвишлантиряпти. «Узсовпроф» Президиуми Тошкентда ва республика областларида база ролини бажарадиган ҳаваскорлик киностудиялари ташкил қилиш, область бадиий ҳаваскорлик уйларида киноҳаваскорлик бўйича катта методист штатини таъсис этиш ҳақида қарор қабул қилди. Вазифа, мана шу база ролини ўйнайдиган студиялар асосида чинакам оммавий киноҳаваскорлик ҳаракати марказлари — киноҳаваскорлар клуби ёки уюшмалари ташкил қилишдан иборат. Москва, Житомир, Боку ва бошқа шаҳарлардаги дўстларимизнинг кўп йиллик тажрибаси бундай марказлар ташкил қилиш юксак самара беришини кўрсатяпти.

Ҳозир бизнинг диққат марказимизда ташкилий, техник ҳамда ижодий масалалар турибди. Уларни комплекс ҳал қилиш зарур. Студияларни киноплёнкалар ва асбоб-ускуналарга бўлган талабини ҳисобга олмоқ лозим, кейин шу асосда таъминот билан шуғулланадиган органларга аризалар бериш, киностудия раҳбарларининг малакасини ошириш, келгусида ташкил қилинадиган киноҳаваскорлик марказлари учун кадрлар тайёрлаш билан шуғулланиш, ҳаваскорлар билан машғулотлар олиб бориш учун илмий асосланган принциплар бўйича ўқув программалари тайёрлаш лозим.

Биз умид қиламизки, ҳаваскорлар шу куннинг муҳим масалаларини ҳал қилишда четда қолмайдилар, улар ҳар бир масалани ҳал қилишда актив қатнашадилар. Зотан ҳаваскорликнинг табиати ва моҳияти ҳам худди шундай. Иккинчидан эса, биз ўзимиз ёрдам бермоқчи бўлган кишиларнинг ёрдамига муҳтожмиз.

Э. АВАКОВ,

Ўзбекистон касаба союзлари Совети республика бадиий ҳаваскорлик уйи киноҳаваскорлик сектори мудири.

✻КИНОҲАВАСКОР АМАЛИЁТИ

ҲАВАСКОРЛИК КИНОКАМЕРАСИНИ ТАНЛАШ

«Сеҳрли нур»нинг биринчи сонида биз газетамиз саҳифаларида «Киноҳаваскор амалиёти» ташкил этилгани ҳақида хабар қилган эдик. Унинг асосий мақсади — ёш киноҳаваскорни фильмни суратга олишнинг сирлари билан таништиришдан иборат. Бу жуда мураккаб иш, ижодий ва техникавий саволларга махсус адабиётлардан ҳамма вақт ҳам жавоб топиб бўлмайди. Ана шу адабиётларнинг ўзини ҳам вақти келганда тополмайсиз. Шу сабабли тажрибали мутахассис маслаҳатлари уларга қўл келса керак.

В. Паркунов, З. Хожибеков, В. Русановалар редакциямизга йўллаган хатларида, ёш киноҳаваскор фильмни суратга олиш бўйича биринчи қадамни нимадан бошлаши керак, деб савол берадилар. Албатта, кинокамера сотиб олишдан бошлаш керак.

Шундай қилиб, биринчи машғулотимиз, энг яхши ҳаваскорлик кинокамералари билан танишувга бағишланади. Машғулотни «Тошкент оқшоми»нинг «Сеҳрли нур» киноҳаваскорлар клубининг аъзоси, Чкалов номидаги Тошкент авиация заводи ҳаваскорлик студиясининг раҳбари Юрий Волков олиб боради.

Қандай камерани танлаш керак — бу ҳаваскор дуч келадиган биринчи проблема.

Сотилаётган замонавий кинокамераларнинг ҳаммаси, ишлатиладиган пленка турига кўра, уч группага бўлинади. Булар: эни 16 мм бўлган; 2-8 ва 1-8; 2-8 супер ва 1-8 супер пленкаларга мўлжалланган камералардир.

2-8 пленкасининг эни 16 мм, аммо унда перфорацион тешиклар одатдаги 16 миллиметрли пленкаларга нисбатан икки баравар зич жойлашган. Бундай пленкалар ишлатилганда сурат аввал унинг 8 миллиметрдан иборат бўлган биринчи ярмига, сўнгра пленка орт томони ўгирилиб, иккинчи ярмига олинади. Пленка ишловдан чиққач махсус пичоқ билан иккига бўлинади, натижада 8 миллиметрли икки фильм ҳосил бўлади.

1x8 пленкаси иккига бўлинган 2x8 пленкасининг ўзи бўлиб, унинг эни 8 мм.

«Супер» пленкаси одатдаги 8 миллиметрли пленкалардан перфорацион тешикларининг шакли билан фарқ қилади. Унда перфорацион тешиклар вертикал шаклга эга бўлиб, пленка қиррасига яқинроқ жойлашган, бунинг ҳисобига кадр майдони бир ярим баравар кўпаяди.

16 миллиметрли кинокамерани сотиб олиш катта ҳаражатни талаб қилади. Шу форматдаги проекция аппаратининг нархи қиммат, пленка ҳам кўп кетади. Шу сабабли бундай камераларни киноҳаваскорлар учун тавсия этмаймиз. Улар учун 8 мм пленкага мўлжалланган кинокамералар қулай. Уларнинг тузилиши содда, ихчам, ишлатилиши осон, шу билан бирга арзон.

«Экран-3» 1x8 кинокамераси жуда кичик ва енгил. 10 метр узунликдаги 8 миллиметрли пленка ўралган касетани кундуз куни ўрнатса ҳам бўлади. Касетани тез ва осон алмаштириш мумкин. Пластмасса касетанинг ўзи ҳам содда тузилган. Унга пленка қоронғи ерда ўралади.

Аппарат иккита оптик насадка ўрнатилган турелга эга, унинг ёрдами билан асосий объектив фокус масофасини ўзгартириш, икки баравар кичрайтириш ёки катталаштириш мумкин. Камера секундига 8, 16, 24, 48 кадр частота билан, шунингдек, алоҳида кадрлар билан суратга олиш имконини беради. Бундай кинокамераларда пленкани тескари томонга ўраш ҳам мумкин.

«Аврора» кинокамераси фойдали ҳажми 7,5 метр бўлган ғалтакка ўралган 2x8 пленкасига суратга олишга мўлжалланган. Унда 15 метр узунликдаги кинофильмни суратга олиш мумкин. Кадрлар частотаси секундига 16 дона, алоҳида кадрлар билан суратга олиш ҳам кўзда тутилган. Камера механизми чўнтак фонарининг батареяси билан ҳаракатга келтирилади. Бир батарея ўн ғалтак кинопленкага етади. Объектив эса аниқликни тўғрилашни талаб қилмайди. Объектив диафрагмаси ярим автоматик равишда ўрнатилади. Камера комплектига уч светофильтр киради, оғирлиги 0,8 килограмм. Камеранинг нархи қиммат эмас, шу билан бирга киноҳаваскор учун лозим бўлган барча афзалликларга эга.

«Спорт-4» кинокамераси «Аврора»дан кам фарқ қилади.

«Кварц 2М» кинокамераси 2x8 пленкасига мўлжалланган бўлиб, диафрагмаси ярим автоматик ўрнатилади. Камера асосий объективнинг фокус масофасини икки баравар кичрайтирадиган ёки катталаштирадиган 2 оптик насадкага эга. Камера комплектига светофильтрлар ва насадка линзалари киради. Ҳажми кичик, яхши жиҳозланган, шу билан бирга бирмунча арзон бўлган аппарат ёш ҳаваскорларга ҳам, тажрибали ҳаваскорларга ҳам манзур бўлмоқда.

«Кварц 3» ва «Кварц 5» моделлари «Кварц 2М» камерасининг бир мунча конструктив ўзгаришлар киритилган туридир. Бу камералар юқори сифатли. Объектив фокус масофаси 9—36 мм ўртасида ўзгариб туради. Диафрагмаси ярим автоматик равишда ўрнатилади. Қўл билан пленкани қайта ўрайдиган мослама бир кадрдан иккинчисига секин ўтиш ва тасвир ўрнини алмаштириш имконини беради.

«Кварц 4», «Кварц 5» камераларининг фарқи шундаки, уларнинг сўнггисида тешик (параллакссиз) визири бор.

Энг яхши жиҳозланган камералардан бири «Лада». У ўзгарувчан фокус масофали объектив билан жиҳозланган.

Чет элларда ана шу пленкадан телевидениеда ва илмий киносъемкаларда қўлланиш тенденциялари кўзга ташланмоқда.

Умуман кинокамераларимизнинг ҳаммаси ишнинг кўзини билиб фойдаланилганда сифатли тасвир ҳосил қилиш имконини беради.

СУРАТДА: «Кварц-3», «Кварц-5» ва «Аврора» ҳаваскорлик кинокамералари.

М. Нуриддинов фотоси.

ЯМОҚЧИМИ? ЙЎҚ, САНЪАТКОР!

✻Митти фельетон

[illegible]

[illegible]

С. ВЕНЕДИКТОВ.

[illegible]

С. Б.

«Сеҳрли нур» архивидан

«Игна билан тикаётган аёл»

[illegible]

ИНСОН ОДОБИ БИЛАН...

ЭЧКИНИНГ СУТИ АФЗАЛМИ?

ҲАТТО гўдак ҳам она сутини эчки сутидан фарқлайди. Ёши 30 дан ошган кап-катта одам ҳалоллик билан нопокликнинг фарқига бормаса, кишининг ғаши келаркан.

Ислом Муҳамедов Ўзбекистон Давлат Физкультура институтида катта ўқитувчи бўлиб ишлайди. Кимнинг орзуси йўқ дейсиз. У Тошкент Давлат университетининг тарих факультетини битиргач, ўрта мактабда ўқитувчи, сўнгра фалсафа ва ҳуқуқ институтида илмий ходим бўлиб ишлади. 1961 йили Физкультура институтига ишга ўтди. Яхши ният билан илмий иш олиб бора бошлади. Бу орада Раъно Носировага уйланди. Ўртада Ҳусния, Шуҳрат, Шавкат ва Суннат исмли фарзандлар туғилди. Хуллас, оила бировдан олдин, бировдан кейин дегандек, турмуш кечира бошлади. Ҳар бир оиланинг ўз олами, қувонч ва ташвишлари бўлади. Бу оилада ҳам катта-кичик жанжаллар бўлиб турди. Улар, ҳатто қўйди-чиқдига ҳам боришдию, маҳалла-кўй, қариндош-уруғ ўртага тушиб яраштириб қўйди. Тўрт норасидани тирик етим қилишни уларнинг ўзи ҳам истамас эди.

Раъно аввалига хотин-қизлар клубида бичиш-тикиш ҳунарини ўрганди. Кейин трикотаж фирмасига ишга ўтди. Бу ерда олти йил ишлаб, 1968 йил... ўртоқлик судига тушди. Кўрилган масала битта: у фирмадан 2 метр шерсть ўғирлаб қўлга тушган эди. Уни танбеҳлар билан ишдан бўшатишди.

Ислом бу воқеадан ташвишга тушиб қолди. Раъно эса бир неча ой уйда ўтириб, ишсиз зерикаётганини айтгач, Ислом уни ўзи ишлаётган институтга таклиф қилди. Аммо Раъно кўнмади.

— Бо, худо! 75 сўм учун ҳар куни шилқиллаб бориб келаманми?

Ислом яна тилини тишлаб қолди. Ҳар қалай аёл киши, ёш, бир нима деса кўнгли чўкади. Турмуш яна гоҳ ундоқ, гоҳ бундоқ давом этаверди.

1969 йилнинг январь кунларидан бирида Раъно Исломни очиқ чеҳра билан кутиб олди.

— Ишга кирдим, — деди эркаланиб. — Болалар билан ўтиравериш ҳам жонимга тегди.

— Қаерга?

— Ленин район ОРС ига қарашли 5-озиқ-овқат магазинига. Ҳозирча шогирд, кейин сотувчи бўлар эканман. Ойлиги 60 сўм бўлса ҳам, «доходи» бор.

— «Доходи» нимаси! Мен олаётган 165 сўм оилага етмайдими?

Раъно тутақиб кетди.

— Феодалсиз! Эртага олим бўламан деб турган одам, хотинининг ишлашига тўсиқ бўларкан-да.

Ислом яна кўнди. Аммо оиладан файз кетди. Орага ўринли-ми, ўринсизми рашк аралашди. Хуллас, яра газак олиб, ўша 1969 йил ёзида улар ажралишди. Октябрь район халқ суди эр-хотинни ажрим қилишдан бошқа илож тополмади. Раъно болаларига алимент ола бошлади.

Бир неча ой ўтганидан кейин, улар яна ярашдилар. Ўртадаги гина-кудратларни унутишга ваъдалашишди. Бироқ, Раъно ишни пишиқ қилган эди. Бир уйда яшаб турса ҳам, эридан алиментни нақд ундириб олаверди. Бир оилада бўлганидан кейин барибир эмасми, деб ўзини юпатди Ислом. На иложки, ўртадаги эски иликлик ҳа деганда тикланавермади. Раъно баъзи кунлари ярим кеча қилиб уйга қайтадиган одат чиқарди. Ислом болаларига қараб ўтиради. Хотини келганда бир оғиз гапирса, «нервимга тегаверма, ўзим улардиган бўлиб чарчаб келдим», деган жавобдан бошқа нарса ололмади...

Шу йил 19 июнь куни Ислом ТашМИнинг тери касалликлари клиникасига даволаниш учун ётиб қолди. Холис айтиш керак, Раъно эридан тез-тез хабар олиб турди. Болалар дадасини соғинганини, тезроқ соғайиб чиқмаса, ичикиб қолишаётганини ҳам айтди.

Биринчи июль куни кечқурун соат 9 дан ошганда у яна Исломдан ҳол-аҳвол сўраб келди. Бир нафас ўтирди-да, ишдан чарчаганлигини ва уйда ванна олишини айтиб, хайрлашди.

— Кузатгани чиқманг овора бўлиб, ўзим кетавераман,—деди у.

Ислом рози бўлди. Аммо нимагадир кўнгли ғаш бўлиб, анча наридан Раънони кузатиб турди. Шу топда қай кўз билан кўрсинки, касалхона чеккасидаги хиёбондан бир йигит чиқиб, Раънони даст қучоқладию, ўпа бошлади. Бу нима деган гап!? Бу ўша ўн икки йил бирга яшаган, тўрт боланинг онаси Раъноми?

Ислом ўзини йўқотиб қўйди. Хотини нотаниш йигит билан қучоқлашиб бир чеккадаги скамейкага бориб ўтирганини кўрди-ю, югуриб борганча Раънони тарсакилаб юборди. Раъно кетди. Аммо нотаниш йигит ширакайф кўзларини сузганча Исломга пешвоз чиқди.

— Эркак бўлсанг, мана мен билан гаплаш! Мен гуноҳкорман. Чидасанг шу. Раъно менинг хотиним, сеники эмас!

Ислом нотаниш «мард» билан дурустроқ гаплаша олмади. Шу пайт унинг мияси карахт бўлиб, бу воқеаларни ҳазм қилолмасди. Палатага кириб кетди. У қандай тонг оттирганини билмайди. Дунёнинг у бурчагидан кириб, бу бурчагидан чиқди. Аввал ҳам хотини ҳақида узун-қулоқ гаплар эшитиб юрар, аммо ишонмас, тўғрироғи ишонишга қўрқар эди. Йўқ, тўрт боланинг онаси бунчалик бўлиши мумкин эмас. Бояги йигит кайф устида вайсади қўйди-да...

Ҳар қандай ширин ёлғондан ҳар қандай аччиқ ҳақиқат яхши. Эртасига ўша аччиқ ҳақиқат аён бўлди. Исломни кўриш учун келган акаси Илҳомга ҳақиқатни ётиғи билан тушунтирди.

— Ислом, ўзингни бос. Хотининг кўп бемаъни иш қилибди. Кечаси соат учларда маҳалла комитетининг раиси, икки қўшни, икки милиция ходими билан уйингга кирсак...

Акаси у ёғини айтмади. Аммо Ислом тушунди.

— Болалар-чи?—деди у бўшашиб.

— Болалар уйда йўқ экан...

Тамом. Ҳаммаси тамом бўлди. Тўй кунида садоқат ҳақида ваъз ўқиганларнинг нияти ҳам, яхши орзулар ҳам..

Октябрь район «Қаҳрамон» маҳалласи активи—комитет раиси Эркин Юнусхўжаев, секретари Ўктам Юнусов ҳамда оқсоқоллар Раънога насиҳат қилишганида, ўламан-саттор, бу гаплар туҳмат, деб туриб олди. Аммо ҳақиқат ўжар бўлади.

Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими М. Абдурасулов шу йил 29 июнда Ислом касалхонанинг қайси клиникасида ётганини билиш учун унинг уйига келганида, Раъно нотаниш йигит билан ўтирганини яширмади.

Физкультура институтининг IV курс студенти Ҳасан Раҳимов 26 июнда домласи Ислом Муҳамедовнинг уйига келганида, хотини унга, «болаларга қараб, телевизорда футбол кўриб ўтиринг», деганича чиқиб кетиб, кечаси соат бирда келганини яширмади.

Ниҳоят, Исломнинг қўшниси С. Қодиров, у касалхонага кетганидан кейин, Раънонинг олдига нотаниш йигит серқатнов бўлиб қолганини яширмади.

Хўш, бировнинг қонига ўзининг ювиқсиз чўмичини солган ўша йигит ким? Бу худди ўша Раъно ишлаётган магазин омборчиси Ўткир Обидов деган шахс бўлади. У биринчи хотини билан ажралишган, иккинчи хотини ҳомиладор.

Ўткир кишилар олдидаги биринчи суҳбатдаёқ ростига кўчди.

— Менда айб йўқ. Раъно опамни опа деб юрардим. Мен уни уйимга олиб борганим йўқ. Ўзи уйига чақирди... Ўзи рози бўлди...

— Ёлғон гап. Биз фақат опа-укамиз,— деди Раъно оёқ тираб. Аммо ўша машъум кечада Октябрь район ички ишлар бўлимида Раънонинг ўз қўли билан ёзган тилхати турибди. «Мен эримга кўнглим бўлмаганлиги сабабли ҳамкасбим Обидов Ўткир билан бир-икки марта... Менинг эримга кўнглим йўқлиги сабабли ва унинг касалдан чиқмаслиги сабабли, тўрт болам бўлсада, ажратиб юборишингизни сўрайман».

Дуруст, энг нозик пайтда ҳам тўрт боласини эслабди. Буни аввалроқ эсласа яхши бўларди. Кўнгли йўқ хотинни эри билан туришга ҳеч ким мажбур қилмайди.

Ким билсин, Раъно ҳақдир? Балки, тўрт боланинг хаста отасидан кўра, икки хотинлик девқомат омборчи яхшидир. Балки, чиндан ҳам она сутидан эчки сути ҳалолроқдир.

Балки, эри урушга кетганида, чақалоқ боласининг бахти-саодати учун бошқа турмуш қурмаган, бир умр бева ўтган ёшгина келинчак, эрини соғинганда бешик қучоқлаб, тонг оттирган табаррук онажонларимиз хато қилишгандир. Балки, оналик шаъни эмас, беш кунлик ҳаловат керакдир одамга.

Балки, бировнинг хотинини кўрса, ўзининг жуфти ҳалолини унутиб, оғзидан суви оқадиган Ўткир ҳам ҳақлидир. Энг мушкул дамларда ҳам хотинининг ёнида парвона бўлган, оғир пайтлари бошини силаган отахонларимиз хато қилишгандир. Балки, чиндан ҳам ишонч, садоқат дегани ўткинчи гапдир...

Асло!!!

Одамларимиз покliги, вафо-садоқати билан гўзал. Сенлар бўлса, кўричакдек кишининг жиғига тегасанлар. Кесиб ташламагунча, қутилмайди одам.

Жамоатчилик бу беҳаёларга ана шундай демоқда.

К. НОРМАТОВ,
Ў. ХАЛИЛОВ,
Т. РАСУЛОВ.

Редактор ўринбосари М. КАРИМОВ.

ФУТБОЛ

ИККИНЧИ ДАВРА УМИДЛАРИ...

«Советский спорт» редакциясининг Мехикодаги футбол сабоқлари бўйича яқинда ўтказган суҳбат даврасида «Пахтакор» командасининг мураббийси М. И. Якушин ҳам бор эди. Ватан футболининг тақдири ва истиқболига бағишланган катта баҳсда айтган унинг қимматли бир фикрини такрор эслатишни лозим топдик:

—Тўпни қадрлай олиш, уни узоқ сақлай билиш ва иложи борича олдириб қўйишга йўл бермаслик муҳим, — деди хизмат кўрсатган тренеримиз.

Оқилона гап. Дарҳақиқат, ҳозирги замон футболи жисмоний чиниқиш ва чаққонлик маҳсулигина бўлиб қолмай, у чуқур тафаккур билан ўйнашни ҳам талаб этади. «Пахтакор» тренери футболни баскетбол ўйини билан таққослайди, баскетболда тўпни тўрга ташлаш имконияти туғилмагунча, у рақибга олдириб қўйилмаслигини, узоқ контроль қилинишини эслатиб ўтади ва футболда ҳам худди ана шу йўсинда иш тутишга даъват этади.

Хўш, шундай экан, «Пахтакор» ўйинчиларининг тўпни атиги бир неча секундгина идора қила олишлари ва тезда уни бой бериб қўйишларини қанақа тушунса бўлади? Техник маҳорат, «чарм тўп» санъати етишмас балким? Бироқ, қачонгача? «Пахтакор» олий лигада, шунчаки, меҳмон бўлмаса керак. Бу йил серқуёш Ўзбекистонимизнинг ягона футбол коллективи ўзига хос юбилейни — «А» класс кучлилар сафида ўйнай бошлаганининг 10 йиллигини нишонласа ҳам бўлади.

Ўн йил ҳазилакам вақт эмас. Тетапоялик билан аллақачон хайрлашса бўладиган муҳлат. Бироқ, бугун «Пахтакор» осмонида олий лига билан хайрлашув булутлари сузиб юрибди. Бир вақтлар пойтахт клубларини Москванинг ўзида доғда қолдирган, СССР терма командасига ва мамлакат олимпия терма командасига етук ўйинчилар етказиб берган, «Пахтакор» деганда Киев ва Тбилисини ҳам тошкентликлар билан бўладиган ўйинга юрак ҳовучлаб алоҳида ҳозирлик кўришга мажбур қилган севимли командамизнинг бугунги аҳволи қуйидагича:

		Ю	Д	М	Т—Н	О
1.	«Динамо» (М)	9	4	3	23—10	22
2.	«Динамо» (Тб)	8	5	3	23—11	21
3.	«Динамо» (К)	9	3	4	20—12	21
4.	МАСК	8	3	5	23—10	19
5.	«Спартак» (М)	6	7	3	27—15	19
6.	АСК (Р-Д)	5	9	2	11—7	19
7.	«Торпедо» (М)	7	5	4	16—14	19
8.	«Арарат»	7	4	5	15—13	18
9.	«Нефтчи»	5	6	5	16—12	16
10.	«Заря»	5	6	5	8—14	16
11.	«Динамо» (Мн)	4	5	7	17—18	13
12.	«Шахтёр»	4	5	7	14—25	13
13.	«Торпедо» (Кт)	2	8	6	8—15	12
14.	«Зенит»	4	4	8	16—25	12
15.	«Пахтакор»	3	6	7	9—25	12
16.	«Черноморец»	3	5	8	10—19	11
17.	«Спартак» (Ор)	2	5	9	16—26	9

Биринчи давра якунлари ана шундай. Аввало, «Пахтакор»нинг ҳимоя линияси кўрсатган «саховат» ҳақида гапирмай иложимиз йўқ. Команда ўз дарвозасига ўтказиб юборган тўплар сони жиҳатидан биринчи ўриндан иккинчи ўринга «чиқиб олди», холос. — 25 олий лига меҳмони бўлган оржоникидзелик спартакчилардан бир тўпгина кам. Ҳужум линиясида—тескари манзара. Ўн олти учрашувда бор-йўғи 9 та тўп киритилди. Рақиб дарвозасининг бу қадар кам забт этилишининг боиси нимада?

Аввало, саросималикда, бутун масъулиятни ўз зиммасига ола билмасликда, ҳал қилувчи лаҳзада ҳайиқиб қолиб, дарвозага киришдан бошқа иложи қолмаган тўпни ҳам нотўғри йўналтиришда.

Москва динамочилари билан бўлган учрашувни хотирангизга келтиринг. Атиги бир метрдангина тўпни дарвозага кирита олмаган Исхоқовдан машҳур дарвозабон Яшин ҳали-ҳали миннатдор бўлса керак. Чунки, динамочилар дарвозаси қаторасига бир неча ўйин қулфлигича қолаверди. Нима бу? Буюк дарвозабон олдида довдираб қолишми? Машҳур Яшин дарвозасига 25-30 метрдан ҳам гол уриш мумкинлигини Н. Осянин исботлади-ку?!

«Зенит» билан бўлган учрашувдаги «омадсизлик», Кутаиси торпедочилари дарвозасини таҳликада қолдирган тўп ёмғири-чи? Ереванликлар тренерининг «Арарат»—«Пахтакор» ўйини ўз командаси учун энг оғир ўйин, деб берган баҳоси-чи? «Спорт бахти» кулиб боқмади, дейишлари мумкин. Бироқ бахт ўзи келмайди. У меҳнат қилиб, курашиб қўлга киритилади. Кутганга эмас, интилганга пешвоз чиқади.

Мавсум бошида бир неча қулай имкониятлардан фойдалана олмаган С. Мелкумов ишқибозлар ғашини келтирувди. Энди, бундай «касалликка» Варюхин чалиниб қолганга ўхшайди. Ҳал қилувчи лаҳзада у ҳаддан ташқари сусткашлик қилади, дарвозага тепиш учун узоқ ва бепарво ҳозирлик кўради, (Кутаисининг «Торпедо» командасига дарвозабон билан яккама-якка чиққан ҳолда, икки-уч метрдан ҳам тўп кирита олмади), тўпни тўхтатмай дарвозага йўналтириш ҳақида эса гап бўлиши ҳам мумкин эмас.

Абдураимов ва Патрикеевнинг командага келиши ҳужум линиясини бир мунча активлаштирди, ярим ҳимоячилар билан қанот ҳужумчилар алоқаси мустаҳкамланди. Бироқ, бу жонланиш ўз ифодасини голда топганича йўқ ҳали. Ворошиловградда ташаббусни «Заря»га бериб қўйиб, ҳимоя тактикасига ўтилганлиги эса, ҳаммани таажжубга солди. Бир вақтлар кучли бомбардир деб ном чиқарган Абдураимов «Пахтакор» сафида етти ўйин ўтказиб, атиги битта тўп киритди. Ҳужумкор Б. Иброҳимов кўпинча гол вазиятини яратиб беришнинг ўзи билангина чекланиб қолмоқда. Тўп учун жонжаҳди билан курашиш, голга ташналик хислатлари бир вақтлар ишқибозларнинг олқиш ва ҳурматини қозонган Т. Исҳоқовда негадир сезилмаяпти.

Биринчи даврани муваффақиятсиз ўтказган «Пахтакор»ни баъзи бировлар бўш коллективлар қаторига қўшиб қўйишади. Бу унчалик тўғри бўлмаса керак. 0:2 ҳисобида ютқазиб турган ҳолда, иккинчи таймда Э. Стрельцов билан юзма-юз келиб ҳам пойтахт автозаводчилари устидан ғолиб чиққанимизни эсланг — 3:2. Мамлакат чемпиони —Москва спартакчилари (2:2) ва вице-чемпион —Киев динамочилари (0:0) билан бўлган дуранглар, кучли «Нефтчи» устидан қозонилган ғалаба (1:0) ва ниҳоят, Ростов армиячиларининг ўз майдонида мағлубиятдан аранг қутилганини эсланг. Бу муваффақиятларга «Пахтакор» тасодифан эришди, дейиш нотўғри бўлар эди.

«Пахтакор» 12 очко билан иккинчи давра олдида турибди. У ҳалиям хавфли зонада. Эндиликда унинг нурсиз ва бўш ўйин кўрсатишини оқловчи ҳеч қандай важлар инобатга олинмайди. Командага собиқ пахтакорчилар (Абдураимов, Пшеничников, Солохо) қайтиб келди, янги қобилиятли ўйинчилар (Патрикеев, Кузьмин, Леонов) таклиф қилинди. Ҳимоя, ярим ҳимоя ва ҳужум линиялари яхлит ансамблининг лойиҳаси вужудга келди. Энди, ҳамма гап ана шу лойиҳани амалга оширишда, ана шу умидли режани ниҳоясига етказишда.

Ҳувиллаб қолган улкан «Пахтакор» стадиони иккинчи даврада ишқибозларга ҳам, голларга ҳам, ғалабага ҳам сероб бўлишига умид боғлаймиз, Ўрта Осиё ва Қозоғистонда олий лиганинг ягона вакили бўлган севимли командамизга: «Офарин, «Пахтакор!» — деган сўзларни айтадиган кунимиз яқин эканлигига ишонамиз.

● *Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!*

ШАҲРИМИЗГА ДОҒ ТУШИРАЁТГАНЛАР

Майда безорилиги учун жазоланганлар

✦ **Шапошников Р. М.** 1937 йилда туғилган. Чилонзор районидаги 26-уй-жой эксплуатация идорасининг катта инженери. Маст ҳолида таксида йўловчи билан жанжаллашиб, уни урушга ҳаракат қилганлиги учун ўн суткага қамалди.

✦ **Пономарёв Т. М.** 1929 йилда туғилган. Тошкент модалар уйининг газпайвандчиси. Уйида маст ҳолда жанжал кўтариб, қизини урганлиги учун ўн беш суткага жазоланди.

✦ **Буланбоев М. Ф.** 1936 йилда туғилган. «Главташкентстрой»га қарашли транспорт бошқармасининг 1-автобаза ишчиси. Сергели район ички ишлар бўлимида жанжаллашиб, шаллақилик қилганлиги учун ўн суткага ҳукм қилинди.

✦ **Шоисломов А. Ш.** 1942 йилда туғилган. «Ватан» мебель фирмаси филиалининг юк ташувчиси. Уйида жанжал қилганлиги учун ўн суткага қамалди.

Ҳушёрхонада тунаганлар

✦ **Суворов И. В.** 1932 йилда туғилган. «Главташкентстрой»га қарашли 1-ёғочни қайта ишлаш заводининг станокчиси.

✦ **Ганиулин Н. Н.** 1942 йилда туғилган. «Ўзбекистон» сунъий ва табиий терилар ишлаб чиқариш бошқармасининг резина цехи прессчиси.

✦ **Павлиди И. К.** 1946 йилда туғилган. Нефть ва химия саноати ходимлари область касаба союзи комитетининг физкультура ва спорт бўйича инструктори.

✦ **Ёқубов С.** 1932 йилда туғилган. Чкалов номли авиация заводининг ишчиси.

✦ **Плисун Б. В.** 1928 йилда туғилган. «Стальмонтаж» бошқармасининг монтажчиси.

✦ **Ходиев Т.** 1940 йилда туғилган. Фрунзе ошхоналар трестига қарашли 1-ошхонанинг ошпази.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/VII да Нурхон, 24/VII да Навоий Астрободда.

КИНО

23 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Севги ёши—«ЧАЙКА», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч 6, 8, 9, 10 да).

Ўғирланган—«ВОСТОК», «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).

Буваси тушмагурей! —«СПУТНИК» (кеч 7 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 ва 10 да).

Тилла зирак—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кечқурун).

Гул ва тош (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кеч 6, 8.45 минутда).

Эртакларнинг эртаги —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Севги ёши—«ФЕСТИВАЛЬ».
Буваси тушмагурей! —«ХИВА».
Севги ва кўз ёши —«РАКЕТА».

24 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Севги ёши —«ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Буваси тушмагурей—«ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Сайха — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ўғирланган — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (2 серия) —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Халоскорлик (2 серия)—«МОСКВА» (кундуз соат 1 ва кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Севги ёши —«ФЕСТИВАЛЬ».
Буваси тушмагурей— «ХИВА».
Севги ва кўз ёши—«РАКЕТА».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

25 ИЮЛДА

ХОРАЗМ «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери—Ўзбекистон ССР халқ артисти

Гавҳар РАҲИМОВА

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

26 ИЮЛДА

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари Сайфи ЖАЛИЛ.

Бош балетмейстер —Ислом ИСМОИЛОВ.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 116 сон ўрта мактаб томонидан Абзалов Ҳамиджон Ҳалилович номига берилган 702764 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИНИНГ «ТЕКСТИЛЬЩИК» СТАДИОНИ

сувда сузиш группасига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар — ҳафтада уч марта ўтказилади.

Абонемент ҳақи — бир ойга — 4 сўм, болалар учун 3 сўм.

Машғулотлар малакали устозлар раҳбарлигида ўтказилади.

Қабул қилинганлар кераклик инвентарлар билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Физкультурная кўчаси, 6 уй (3, 6, 18, 23, 26, 33, 54 автобуслар, 2, 13 троллейбуслар, 7, 9, 11, 14 трамвайларнинг «Физкультурная» кўчаси» бекати).

САРАТОВ ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ПОЕЗДИ

Тошкентда қурилиш-монтаж ишларини тугатганлиги муносабати билан

ТУГАТИЛАДИ

Ҳамма шикоятлар 1 августгача қабул қилинади.

ТЕЛЕВИЗОР

23 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 Телевизион янгиликлар. 18.45 Кичкинтойларга эртаклар. 19.15 «Вақтнинг қадри». Илмий-оммабоп фильм. 19.35 Кўрсатувлар программаси ва реклама.

Ўзбек тилида: 19.50 Телевизион янгиликлар. 20.05 «Ленинизм —давримиз байроғи». 20.25 Тошкентда ўтказиладиган Осиё ва Африка мамлакатлари II Халқаро кинофестивали олдидан. Кинэшиттириш. 21.45 Шеърият мухлисларига. 22.00 «Матонатли кишилар». Бадиий фильм. 1-серия. 23.30 Халқ амалий санъат усталари (Марказий телевидение учун тайёрланган кўрсатув).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Кўрсатувлар программаси. 13.05 Янгиликлар. 13.15 «Етмишинчи параллелда». Телеочерк. 13.45 Рангли телевидение. Тирсо Де Молина. «Ўз ўзидан рашк». Телеспектакль. 15.00 Ўқувчилар учун. «Нептун» клуби мукофоти учун. Минскдан олиб кўрсатилади. 15.45 Янгиликлар. 15.50 Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.55 Кўрсатувлар программаси. 20.00 Янгиликлар. 20.05 Мамлакатимиз илмий харитаси. «Қозоғистонда — фан». 20.30 Енгил атлетика бўйича халқаро мусобақалар. СССР—АҚШ. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 23.30 «Вақт» информацион программаси. 24.00 «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 8-серия. 00.55 Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 «Бир кунлик изланиш». Ҳужжатли фильм. 20.20 «Беш йиллик илғорлари».

Рус тилида: 20.40 «Ноктюрн». Бадиий фильм. 22.00 «Дирижёрлар». Хроникаль-ҳужжатли фильм. 22.10 «Унутилган ленталар». Музикали программа.

РАДИО

23 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Наманган зарбдори» (ўзбекча). 18.10 Ўзбек халқ қўшиқлари. 19.20 Татаристон Давлат филармонияси солистларининг концерти. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). 21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.20 Рақс куйлари. 22.40 В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар. И. Шамякин. «Нон» ҳикояси (ўзбекча). 23.15 Мақом кечаси. «Наво» мақомидан парчалар. 24.00 Тунги концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Жаҳон прогрессив адабиёти. Д. Фордиинг «Шунақаси бўлади...» ҳикояси (ўзбекча). 19.30 Халқ қўшиқчилари Ленин ҳақида куйлайдилар. 20.00 Тожик халқ қўшиқлари. 20.30 Р. Усмонов. «Ҳофиз». Радиоспектакль (ўзбекча). 21.40 Москва.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет. 23 ИЮЛЬ, 1970 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими —33-28-95 эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР 3060. Р—00847.